

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Bf.II.782/2010/16.sz.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2011. február 16-án megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és 2011. február 21-én kihirdette a következő

ítéletet:

A nyereségvágyból elkövetett emberölés bűntette miatt vádlott és társa ellen indított büntetőügyben a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2010. szeptember 9-én kelt 19.Fk.314/2009/95. számú ítéletét megváltoztatja a következők szerint.

Fk. II.r. vádlott fiatalkorúak börtönbüntetését 12 (tizenkettő) évre súlyosítja.

A Hajdú-Bihar Megyei Bíróság Gazdasági Hivatalánál Bj.1012/2009/1. tételszám alatt nyilvántartott fakaró elkobzására vonatkozó első fokú ítéleti rendelkezést mellőzi. A dolog lefoglalását megszünteti, és megsemmisítését rendeli el.

Egyebekben az első fokú ítéletet helybenhagyja azzal, hogy a szabadságvesztés tartamába I.r. vádlott esetében a 2008. december 22-től 2010. június 24-ig előzetes fogva tartásban töltött időt tekinti beszámítottnak;

Fk. II.r. vádlott 2008. december 22-től december 24-ig őrizetben volt, ezt követően előzetes letartóztatás hatálya alatt áll.

A szabadságvesztés tartamába beszámítja fk.II.r. vádlott által az első fokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes letartóztatásban töltött időt.

A másodfokú eljárásban felmerült 13.800 (tizenháromezer-nyolcszáz) Ft bűnügyi költségből I.r. vádlott 6000 (hatezer) Ft-ot, fk. II.r. vádlott pedig 7.800 (hétezer-nyolcszáz) Ft-ot visel.

Indokolás:

A Hajdú-Bihar Megyei Bíróság az első fokú határozatával I.r. vádlottat a Btk.166. § (1) bekezdése és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő, bűnsegédként elkövetett emberölés büntette [nyereségvágyból elkövetett emberölés] miatt, mint visszaesőt 11 év fegyházra és 10 év közügyektől eltiltásra,

Fk. II.r. vádlottat a Btk.166. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő (nyereségvágyból) elkövetett emberölés büntette miatt 10 év fiatalkorúak börtönére és 9 év közügyektől eltiltásra ítélte.

A szabadságvesztés tartamába beszámította a vádlottak által előzetes fogva tartásban töltött időt. Az eljárás során lefoglalt fakarót elkobozta, rendelkezett továbbá a többi bűnjelről és a bűnügyi költség viseléséről.

Az ítélet ellen egyrészt az ügyész jelentett be fellebbezést a vádlottak terhére, a büntetések súlyosítása érdekében. Jogorvoslatát írásban részletesen indokolta, melyben kifogásolta az elkövetés eszközének, a fakarónak az elkobzását, utalva arra, hogy a dolog nem az elkövetők tulajdona, így elkobzása alá nem vonható, ezért megsemmisítése indokolt.

Másfelől I.r. vádlott és védője, valamint fk. II.r. vádlott a büntetés enyhítése céljából, a II.r. vádlott védője elsődlegesen felmentés, másodsorban enyhítés végett jelentettek be fellebbezést.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.269/2009/8-I. számú átiratában, és képviselője a nyilvános ülésen az ügyészi fellebbezést fenntartva az első fokú ítélet megváltoztatását, mindkét vádlott főbüntetésének súlyosítását, egyebekben a határozat helybenhagyását indítványozta.

A nyilvános ülésen I.r. vádlott védője az enyhítésre irányuló fellebbezést fenntartotta, utalva arra is, hogy álláspontja szerint nem állapítható meg az I.r. vádlottnál az öléshez nyújtott pszichikai bűnsegély.

Fk. II.r. vádlott védője helytelen ténybeli következtetésekre hivatkozva a tényállást részlegesen megalapozatlannak tartotta és elsődlegesen a megállapítottól eltérő, a II. terhelt védekezésének megfelelő tényállás rögzítését kérte. Másfelől kifogásolta az ölési szándék megállapítását, kifejtve, hogy az ítéletbe foglalt tényállás legfeljebb a halált okozó testi sértés megvalósítására lehet alkalmas a rablás mellett. Ezen túlmenően a büntetés enyhítését indítványozta.

A súlyosításra irányuló ügyészi fellebbezés részben megalapozott, a védelmi jogorvoslatok azonban nem alaposak.

A bejelentett perorvoslatok folytán az ítéletábrla az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást a Be.348.§ (1) bekezdés értelmében teljes terjedelemben felülbírálta, mely során megállapította, hogy a megyei bíróság a bizonyítási eljárást döntően a perrendi szabályok megtartásával folytatta le. Nem vétett sem feltétlen, sem más olyan hibát, mely az érdemi felülbírálatot kizárná.

Relatív eljárási szabálysértések ugyan történtek, de nem érintették a bizonyítás törvényességét. Az eljárási szabályoktól eltérés az alábbiakban foglalható össze.

A megyei bíróság a 2010. január 12-i tárgyaláson rendőr foglalkozású tanút szükségtelenül figyelmeztette a Be.81.§ (2) bekezdése szerinti abszolút tanúkihallgatási akadályra, mint ahogyan indokolatlan volt a Be.82.§ (1) bekezdés b) és c) pontjára való kioktatás is [19.Fk.314/2009/35.sz.jkv.16.o.]. Az ügyben nem merült fel adat arra, hogy minősített adat keletkezett volna, mivel azt az iratok tanúsítanak. Emellett kiemelendő, hogy az intézkedő rendőrt titoktartási kötelezettség nem illeti meg a bírósági előtti tanúvallomásnál a bűnügyhöz kapcsolódó konkrét intézkedéssel összefüggésben. Az pedig szóba sem került, hogy a rendőr önmagát, vagy hozzátartozóját bűncselekmény elkövetésével vádolná. Ezen okok miatt csak a Be.85.§ (3) bekezdése szerinti figyelmeztetésnek lett volna helye.

A 2010. január 14-i tárgyalás idején fk. II.r. vádlott a tizennyolcadik életévét még nem töltötte be, ezért törvényes képviselői jogai a jelzett időpontban fennálltak. A törvényes képviselő első idézésére és elővezetésének elrendelésére azonban tévesen került sor, mert a törvényes képviselő jelenléte nem kötelező a tárgyaláson, ezért csak értesíteni kell ilyen minőségében. Más a helyzet, ha gondozóként tanúként hallgatja ki a bíróság, mert akkor részére a tanúnak szóló idézést kell kibocsátani.

Az elsőfokú bíróság a 2010. január 14-i tárgyaláson [35.sz.jkv.34.o.] Dr. orvos szakértőket a Be.110.§ (1) bekezdésének előírása ellenére az eljárási cselekmény idején már hatálytalan Be.110.§ (2) bekezdésének megfelelően a szakértői esküre figyelmeztette és nem a hamis véleményadás törvényi következményeire. A 2009. évi LXXV. törvény 143. § (6) bekezdés a) pontjának és a 144. § (8) bekezdés a) pontjának módosítása folytán 2009. október 1-jétől az igazságügyi szakértőt is a hamis véleményadás törvényi következményeire kell figyelmeztetni s nem a szakértői esküre.

Az eljárási szabálysértés azonban csak relatív és nem zárja ki a bizonyíték értékelését. A másodfokú bíróság e részben a következőket emeli ki.

A Be. 103. § (5) bekezdése szerint a tanúkihallgatásra vonatkozó, a törvény 83-84.§-ának rendelkezései a szakértőre is irányadók. A hivatkozott törvényi szabályok nyelvtani és logikai értelmezése alapján az a megállapítás tehető, hogy a szakértő tárgyalási előadása akkor nem használható fel, ha a 103. § (1) bekezdésben megfogalmazott kizárási okok tekintetében marad el a figyelmeztetés, következik ez a 83-84. § alkalmazását előíró törvényhely rendszertani elhelyezéséből is. Jelen esetben a szakértőkkel szemben kizárási ok nem merült fel, ezért az eljárási szabályoktól eltérés nem érinti a bizonyítás törvényességét és a tényállás egyébként is megalapozottnak tekinthető az írásban előterjesztett szakvélemény alapján.

Nem közvetlenül a bírósági eljárást érinti, de megjegyzendő az eljárásjog felülbírálatánál, hogy nem perrendszerű, miszerint az ügyész a nyomozás során elrendelt kardinális szakértői bizonyítás befejezését megelőzően emel vádat. Kétségtelen, hogy a hemogenetikai vizsgálatok időigényesek, a nyomozás azonban érdemben nem tekinthető befejezettnek, ha központi kérdésekben még folynak a szakértői vizsgálatok. A vád

törvényességét természetesen ez nem érinti, de a nyomozó hatóság, illetve a vádhatóság nem háríthatja a szakvélemény elkészültéhez szükséges időket a perbíróságra.

A megyei bíróság ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett. Alapvetően megalapozott tényállást állapított meg, mely csak szűk körben volt hiányos és tért el, nyilvánvaló elírás miatt az iratok tartalmától [Be.351.§ (2) bekezdés b) és c) pont]. Az első fokú ítélet meghozatalát követően I.r. vádlottat az erkölcsi bizonyítvány adatai [Bf.II.782/2010/3.sz.] szerint ismételten jogerősen elítélte a bíróság. Ezen ítélet rögzítésére értelemszerűen az elsőfokú bíróságnak még nem volt lehetősége, terhére ez nem róható.

A kisebb iratellenességet pedig a következők jelentik. Az ítélet 7. oldal 10. bekezdésében az került megállapításra, hogy a sértett egyezett bele a pénzelvételbe, mely egyértelműen elírás, értelemzavaró volta folytán viszont feltétlen helyesbítést igényel, mert I.r. vádlott volt az, aki a pénz elvételébe beleegyezett.

Ezen túl az ítélet 11. oldalán a sértetti sérülések eredetét illetően pontatlan az a kitétel, hogy „idegenkezűsége utalnak”. Az idegenkezűség nyilvánvaló, de nem utalásszerűen, hiszen egyértelműen megállapítható, hogy a sérülések fk. II.r. vádlott általi bántalmazás miatt alakultak ki, ezért ezt kell tényállásba foglalni s nem a kérdéses szakértői megállapítást.

A másodfokú bíróság a Be.352.§ (1) bekezdés a) pontjában írt jogkörében a tényállást ezért az alábbiak szerint helyesbíti, illetve egészíti ki.

- I.r. vádlottat a Debreceni Városi Bíróság a 2010. szeptember 21-én jogerőre emelkedett 44.B.1480/2009/10. számú határozatával lopás vétsége miatt, mint különös visszaesőt 260 napi tétel, 110 Ft napi összegű, 28.600 Ft végösszegű pénzbüntetésre ítélte a 2009. február 16-án elkövetett bűncselekmény folytán.
- Az első fokú ítélet 7. oldal 10. bekezdésében a bűncselekményt megelőző este I.r. vádlott egyezett bele, hogy a sértett pénzét elvegyék.
- A 11. oldal 8. bekezdését annyiban helyesbíti, hogy a sértetti sérülések fk. II.r. vádlott által véghezvitt közös bántalmazás következtében jöttek létre.

A helyesbítéssel a tényállás teljes mértékben megalapozottá vált és a Be.352.§ (2) bekezdése szerint a másodfokú ítélezés alapját képezte.

Az elsőfokú bíróság a lényeges bizonyítékokat megvizsgálta és azokat okszerűen, a logika szabályai szerint törvényesen értékelte. Részletesen elemezte a vádlotti vallomásokat, a tanúbizonyítást, az orvos szakértői bizonyítás anyagát, a különös jelentőséggel bíró vegyész szakértői véleményt és más objektív adatokat. Alaposan és meggyőzően számot adott arról, hogy mely bizonyítékot fogadott el s melyet nem a tényállás megállapítása során. Az első bírói mérlegeléssel a másodfokú bíróság is egyetértett. A megyei bíróság indokolási kötelezettségét is megfelelően teljesítette. Kifogástalan érveléssel állapította meg, hogy fk. II.r. vádlott ellentmondásos vallomásaival szemben a tényállást miért

elsődlegesen I.r. vádlott önmagát és társát is terhelő vallomására alapította. E vallomás ugyanis élményszerű és támogatott az objektív bizonyítékok, mint a fakarót elemző hemogenetikai szakértői vélemény és a sértett, illetve a II.r. vádlott ruházatának érintkezését igazoló vegyész szakvélemény által.

Megalapozottan került sor a II.r. vádlott által más fogva tartottak kihallgatására irányuló bizonyítási indítvány elutasítására is, melyet szintén kifogástalanul indokolt az elsőfokú bíróság.

Az eltérő tényállás megállapítását célzó védelmi fellebbezés a bizonyítékok értékelésén keresztül támadja a megalapozott tényállást, mely eredményre nem vezethetett, tekintettel arra is, hogy a tényállás helyessége esetén a másodfokú perben eltérő tények megállapítására, a bizonyítékok felülmérlegelésére nincs perjogi lehetőség (Be.351-352.§).

A megyei bíróság törvényesen vont következtetést a vádlottak bűnösségére és a cselekmény minősítése is megfelel az anyagi jognak. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg fk. II.r. vádlott ölési szándékát és abban sem tévedett, hogy az ölés célja a vagyoni haszonszerzés volt. A jogi indokolás viszont annyiban helyesbítést igényel, hogy a II.r. vádlott nem eshetőleges, hanem egyenes ölési szándékkal cselekedett az elkövetés során. A fiatalkorú terhelt a 85 éves, idős nő sértettet a kemény fakaróval többszörösen ütötte úgy fejbe, hogy a sértett a helyszínen halálos koponyasérüléseket szenvedett. Az elkövetés adott pillanatában, elsősorban a tárgyi tényezők alapján arra lehet megalapozottan következtetést vonni, hogy a sértett életét ki akarta oltani. A kemény tárggyal való fejen ütés, és ezáltal a halál okozása, a passzív alany agyonverése a természetes szemlélet számára is a direkt szándékú ölést jelenti.

A nyereségvágyból elkövetett emberölésnek fk. II.r. vádlott tette, I.r. vádlott pedig pszichikai bűnsegédje. Az elsőfokú bíróság a jogi álláspontjáról e részben is részletes indokolást adott, melyet osztott a másodfokú bíróság.

I.r. vádlott terhére ekként helyesen került sor a nyereségvágyas ölés tekintetében a pszichikai bűnsegéd megállapítása. A tényállás egy lényeges része miatt azonban fokozott körültekintéssel kell vizsgálni e vádlott esetében, hogy tudata átfogta-e társa ölési szándékát, illetve belenyugodott-e a sértett életének kioltására. A 9. oldal 2. bekezdése szerint, mikor a sértett fk. II.r. vádlott ütései következtében földre került, „ az I.r. vádlott közölte, hogy ne üsse tovább,mire a II.r. vádlott letette a szoba közepére a botot, majd a házban pénz után kezdtek kutatni."

I.r. vádlott a cselekménysor e részében ugyan már nem értett egyet a bántalmazás folytatásával, de hangsúlyos, hogy a cselekmény megkezdésekor már tudott arról, miszerint a II.r. vádlott egy fakaróval kívánja leütni az idős nőt. Erre sor is került és a II.r. vádlott több esetben fejen ütötte a sértettet, aki ettől földre került és nyomban életveszélyes állapot, majd halálos eredmény alakult ki nála. A halálhoz vezető bántalmazás során az I.r. vádlott is jelen volt, jelenléte nem vitásan szándékerősítő hatással bírt a fiatalkorú II.r. vádlottra. Az I.r. vádlott már csak azt követően szólt rá társára, hogy a sértett halálához vezető bántalmazás befejeződött. Ilyen körülmények mellett az öléshez nyújtott pszichikai bűnsegély megállapítására törvényesen került sor, függetlenül attól, hogy a sértett földre kerülés után már nem értett egyet a további ütlegetéssel az I.r. vádlott.

A megyei bíróság helytállóan hívta fel a BH 2008.233. számú eseti döntésben foglaltakat is.

A jogi indokolás annyiban helyesbítendő a 28. oldal 5. bekezdésében, hogy a vádlottak terhére rótt minősített emberölés törvényhelye a Btk.166. § (1) bekezdés és (2) bekezdés b) pontja, nem pedig a Btk.176.§-a, amint az ítélet tévesen tartalmazta.

Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó körülményeket feltárta és I.r. vádlottal szemben tett arányos, a büntetési célok elérésére alkalmas fő- és mellékbüntetést szabott ki. Kétségtelen, hogy e vádlott visszaeső, azonban feltáró jellegű beismerő vallomása és a bűnsegédi elkövető alakzat jelentős nyomatékkel bírnak. A törvényi alsó határhoz közelebb eső 11 éves tartamú fegyházbüntetés eltúlzottan enyhének nem tekinthető, lényeges súlyosítása nem indokolt, ezért az ügyészi fellebbezés e vádlott tekintetében nem volt alapos.

A büntetés túl szigorúnak sem értékelhető, lényeges enyhítésére sem volt alap, ezért az arra irányuló védelmi fellebbezés sem vezethetett eredményre.

Fk. II.r. vádlottnál ugyanakkor az elsőfokú bíróság a súlyosító körülményeknek nem tulajdonított kellő nyomatékot, ezért e vádlottal szemben túl enyhe főbüntetést szabott ki. A II.r. vádlott ugyan fiatakorúként követte el a bűncselekményt, de kezdeményező szerepe, az ölésnél kifejtett tettesi elkövetői magatartása folytán cselekvőségének tárgyi súlya lényegesen magasabb, mint társáé. Az elsőfokú bíróság által kiszabott főbüntetés nem alkalmas a büntetési célok elérésére, ezért a másodfokú bíróság az ügyészi fellebbezést e tekintetben alaposnak találva a fiatakorúak börtönének tartamát 12 évre súlyosította, mely büntetés már tett arányos és megfelel a bünteteskiszabási elveknek is. A jogi indokolás helyesbítése miatt értelemszerűen az eshetőleges szándék nem enyhítő körülmény, mely tény szintén a büntetés súlyosítása mellett szól.

A súlyosítás indokoltsága folytán értelemszerűen túl súlyosnak nem tekinthető a II.r. vádlott büntetése, lényeges enyhítése szóba sem kerülhet, ezért az enyhítést célzó fellebbezéseket a másodfokú bíróság nem találta alaposnak.

Az ítélet tábla a büntetés kiszabását érintő indokolást annyival egészíti még ki, hogy a fiatakorú II.r. vádlottnál a Btk.108.§ (2) (3) bekezdését is felhívja.

A közügyektől eltiltás mellékbüntetés a II.r. vádlottnál is törvényes, ezért az arra vonatkozó rendelkezést a másodfokú bíróság nem érintette.

Az ítélet járulékos kérdésekben hozott rendelkezései a jogszabálynak alapvetően megfelelnek.

Az elkövetéskor használt fakaró elkobzására azonban tévesen került sor. A Btk.77. § (1) bekezdés a) pontja alapján valóban el kell kobozni azt a dolgot, amelyet a bűncselekmény elkövetéséhez eszközül használtak, vagy arra szántak. A törvényszakasz (3) bekezdése értelmében azonban fenti okból az elkobzásnak előfeltétele, hogy a dolog az elkövető tulajdona legyen. Jelen esetben ez a feltétel nem állapítható meg, mert a fakaró nem a vádlottak tulajdona, azt fk. II.r. vádlott a sértetti portán vette magához.

Ezen okok folytán az elkobzásra a Btk.77.§ (1) bekezdés a) pontja alapján nincs lehetőség és más elkobzási ok sem áll fenn, ezért a másodfokú bíróság az ügyészi fellebbezés indokolásával egyetértve az értékkel nem bíró, érdekelték által nem igényelt dolgot a Be.155.§ (1) és (8) bekezdés alkalmazásával a lefoglalás megszüntetése után megsemmisíteni rendelte.

Mindezekre figyelemmel a Debreceni Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a szükséges részben a Be.372.§ (1) bekezdés alapján megváltoztatta, míg helytálló rendelkezéseit a Be.371.§ (1) bekezdés alkalmazásával helyben hagyta I.r. vádlott és fk. II.r. vádlott előzetes fogva tartására vonatkozó adatok pontosításával. Megjegyzendő, hogy azon esetben, amikor jogerős büntetés foganatba vétele miatt az előzetes letartóztatásának megszakítására kerül sor, dátumszerűen szükséges konkrétan meghatározni a beszámítás alapjául szolgáló előzetes fogva tartás tartamát.

Az első fokú ítélet kihirdetésétől a másodfokú elbírálásig fk II.r. vádlott által előzetes fogva tartásban töltött időnek a főbüntetésbe történő beszámítása a Btk.99.§ (1) bekezdésén alapszik.

A másodfokú eljárásban a kirendelt védők közreműködésével kapcsolatban felmerült bűnügyi költséget a Be.381.§ (1) bekezdése alapján állapította meg.

Debrecen, 2011. február 21.

Dr. Kardos Sándor sk.
a tanács elnöke

Dr. Háger Tamás sk.
előadó bíró

Dr. Gömöri Olivér sk.
bíró

ZÁRADÉK: A Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 19.Fk.314/2009/95. számú ítélete a másodfokú határozatban írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Debrecen, 2011. február 21.

Dr. Kardos Sándor sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül
tisztviselő

